

DOMOVINA

Uredništvo

je na Schillerjevi cesti št. 3. — Dopise blagovolite frankirati, rokopisi se ne vračajo.

Izhaja trikrat na teden, vsak **ponedeljek, sredo in petek** ter velja za Avstrijo in Nemčijo 12 kron, pol leta 6 kron, 3 mesece 3 krona. Za Ameriko in druge dežele toliko več, kolikor znaša poština, namreč: Na leto 17 kron, pol leta 8 kron 50 vin. Naročnina se pošilja upravnistvu, plačuje se vnaprej.

Za inserate

se plačuje od vsake petit-vrste po 20 vinarjev za vsakokrat: za večje inserate in mnogokratno inseriranje znaten popust.

Štajerski Slovenci! Mislite na narodno zbirko slovenskih akademikov!

Svojim naročnikom v slovo!

Z današnjim dnevom zaključuje „Domovina“ svoj XVIII. letnik ter obenem svoje izhajanje.

Osemnajst let je pač kratka doba — in vendar se je tudi v tem kratkem času v našem političnem, socialnem, gospodarskem in kulturnem življenju prav mnogo spremenilo. Pred osemnajstimi leti je začel podjetni gospod Dragotin Hribar izdajati v Celju tednik, ki je bil v boju za naše politične, kulturne in gospodarske težnje že neobhodno potreben.

Štajerski Slovenci smo imeli že takrat dva svoja časopisa, „Slovenskega Gospodarja“ in „Südsteirische Post“. Prvi je budil zavest med kmečkim ljudstvom, drugi je zastopal naše pravice v nemškem jeziku proti našim nemškim sodeželanom. Naše politično življenje se je pa bilo že tako lepo razvilo, da je bila že splošno priznana potreba novega slovenskega lista, ki bi z mladeniško navdušenostjo in moško odločnostjo branil naše pravične zahteve proti vladi in Nemcem, lista, ki bi vnemal in spodbujal slovenske rodoljube, da v tem težkem in neenakem boju proti odrvenemu nemškemu birokratizmu in gospodstvaželnim močnim Nemcem ne opešajo. Težka je bila naloga, hud je bil boj, a „Domovina“ ga je z uspehom vodila — in danes, po osemnajstih letih, ko se je položaj Slovencev v deželi v marsičem bistveno spremenil, lahko z mirno vestjo kaže na svojo preteklost v zavesti, da ima na vseh političnih, kulturnih in in gospodarskih priporitvah Slovencev v tej dobi svoj pošten delež.

Z doseženim pa ne smemo in ne moremo biti zadovoljni, naš boj je še vedno na začetku, kajti desetletja pomenijo v razvoju narodov le malo, potrebe rastejo vsak dan, naši nemški sosedje, ki so bogatejši in katerih neopravičeno in neopravičljivo nadvlado na Spodnjem Štajerskem podpirati c. kr. vlada in dežela z vsemi sredstvi, ki ki jima jih daje kapital, šolstvo in uradništvo na razpolaganje, se razvijajo v vsakem obziru še bolj naglo ko mi, zato je neobhodno potrebno, da tudi mi Slovenci napnemo vse svoje sile, da se njih pritisku ubranimo, da odbijemo naval nemštva, ki si z združenimi močmi uma in kapitala z nečuvno brezobzirnostjo in brutalnostjo klesti pot do Adrije in ki bi moralo v tem zgodovinsko važnem in usodnem boju streti najprej nas štajerske Slovence, ki smo njih severni sosedje. Vsi čutimo, da se bije boj za našo

ektistenco in v tem boju, mora biti vsak na svojem mestu, mora vsak spolniti svojo dolžnost, vsak mora čutiti, da je član bojne čete, katera brani rodno grudo ter da ima vsak, bodisi kmet, delavec ali inteligent svojo posebno nalogo, katero mora v polni meri in vestno izvrševati, da se tako s smotrenim in dobro premišljenim delom ubranimo ter sebe in svojo last očuvamo.

V tem boju igra dobro časopisje veliko ulogo, kajti dobro časopisje vodi politični in gospodarski boj, zanaša v najširše mase pouk, bodrilo in nove ideje, s kratka dobro časopisje je duša političnih in kulturnih bojev, vest naroda, voditelj mas.

Trikrat na teden izhajajoči list štajerskim Slovincem ne zadostuje več, potreba dnevnika je živa in splošna. Da se tej potrebi vstreže, je konsorcij „Domovine“ sklenil, vstaviti izdajanje našega lista, na katerega mesto stopi „Narodni Dnevnik“, ki bode prevzel vodstvo političnega življenja štajerskih Slovencev. Tla za dnevnik so pripravljena, narodna zavest je probujena in dovolj je štajerskih Slovencev, da si svoj dnevnik duševno in materialno lahko vzdržujejo. Narodna založba je s hvalevredno požrtvovalnostjo prevzela nalogo izdajati „Narodni Dnevnik“, dolžnost vsakega in še posebno vsakega štajerskega Slovenca je, da jo v tem plemenitem podjetju podpira.

Zaključujoč svoje časnikarsko delovanje se obračamo na naročnike in čitalce „Domovine“ s prošnjo, naj si vsi naroče „Narodni Dnevnik“, kateri bode naše delo nadaljeval. Uspeh novega dnevnika je odvisen od Vas, štajerski Slovenci, čim bolj bodele novi dnevnik podpirali, s tem večjim pogumom in spretnostjo bode zagovarjal Vaše pravice. V Vašem interesu je torej, da se novi dnevnik kaj kmalo dvigne in razvije. Zato Vam kličemo v slovo: Naročujte si mesto „Domovine“ „Narodni Dnevnik“, širite ga, podpirajte ga moralno in materialno, da postane v polnem in pravem pomenu besede glasilo štajerskih Slovencev, s katerim se bomo lahko pred svetom ponašali.

V Celju, dne 30. decembra.

Lastništvo in Uredništvo
„Domovine“.

Slovenskemu sokolstvu v prevdarek.

„Česká obec sokolská“ je pred kratkim izdala takozvani „Sokolský adresář za leto 1909. Mala brošurica je v svojem bistvu mnogo dalekosežnejšega pomena, kakor bi človek na prvi hip sodil po samem naslovu. Zbrani so v njej naslovi vseh onih trgovcev, obrtnikov, odvetnikov, notarjev, zdravnikov itd., ki ali osebno sodelujejo pri sokolstvu kot telovadni

člani ali pa kot podporni člani pospešujejo sokolsko misel. Nadalje priporoča knjiga vse one iz industrialnih in intelektualnih slojev in vse iste iz samostojnih poklicov, o katerih se zanesljivo ve, da so ne le v svojem naziranju, ampak tudi v dejanju odločno narodni.

Takoj v začetku je najprej podan mali koledarček, potem pa sledi pregled posameznih poklicov. Zastopano je tu vse, karkoli je navezano sploh na kako odjemalstvo, delodajstvo in na osebni promet. Navedeni so antikvariat, podjetja za oskrbovanje stanovanj, cukrarji, opekarne, urarji, geometri, gostilničarji, knjigarne, plesni učitelji, zlatarji, zobozdravniki itd. vsi mogoči poklici, ki so zastopani v Pragi in predmestjih, kajti le po Pragi in po predmestjih je zbrala „Česká obec sokolská“ različne adrese za posamezne poklice.

Knjižica je živ dokaz, kako krasno umno češko sokolstvo pripojiti nase tudi najširše sloje ljudstva in jih prijeti tam, kjer je vsak in še posebno producent najbolj občutljiv, namreč na gospodarskem polju.

Kaj to pomeni: imeti svojo adresu v „Sokolském adresáři“ in biti tako javno priporočen po tako močnem in vse sloje združujočem društvu kakor je češko sokolstvo in še posebno v mestu s 600.000 prebivalci tega se hitro zave vsak še tako mlačen obrtnik. In takoj se bo potrudil, da bi si na kak način tudi on prisvojil mesto v adresari. Če že ne bo mogel družega, bo vplival na svoje pomočnike, da pristopijo k Sokolu. Spoznal bo, da mu gre za priporočilo, za zaslužek.

Zaveda se pač pri tem vsak praški producent, kako eminentnega pomena je zlasti sedaj, ko je narodna napetost med Čehi in Nemci na vrhuncu, javen imenik posameznih poklicov velike važnosti. Zaveda se vsak, da se bo sokolstvo in tudi širše občinstvo konsekvентno ravnalo po tem meniku pri svojih nakupih in naročilih. Ne biti v „naslovniku“ pomeni za marsikoga veliko materialno izgubo. Jasno je torej, da se čuti vsak poedinec potem prisiljenega, poprijeti se sredstev, ki bi to škodo preprečila. In v čem so ta sredstva? Vzdriniti se iz malomarne letargije napram sokolstvu, postati narodno zaveden in delovati za sokolstvo bodisi že na kakoršenkoli način, naj si bo osebno, materialno ali moralno.

In s tem pridobi sokolstvo neizmerno mnogo na vseh straneh. Nove moči vstopajo v njegove vrste in z upanjem se obrača do njega marsikak obrtnik, ki si še ni vedel več nobene pomoči.

Jedro te male brošurice je, da popolnoma naravno spaja najvitalnejše interese poedincev z ideali sokolstva. Posamezniku pridablja stalne in zanesljive odjemalce, dočim tudi sokolstvo

samo raste in se krepi. Da je to naravna posledica, se je že pokazalo v Pragi, kjer se po časopisih strogo zahteva, naj natanko pazijo posamezna sokolska društva po Pragi in predmestjih, koga bodo sprejemala pri velikem navalu k vstopu.

Prenesimo to na Slovecko! Ali niso pri nas podobne razmere? Se li ne bije pri nas zlasti v zadnjem času ljuti gospodarski boj? Ali bi bilo res nemogoče, da bi se ta boj začel korenito, sistematično in se izvajal ne le napram Nemcem negativno, ampak bi tudi bil za Slovence pozitiven v dvojni smeri: prvič bi se naj podpirali le slovenski produktivni sloji, kakor se že, in drugič bi naj zavladalo med temi in med slovenskim sokolstvom isto razmerje kakor je to v Pragi. Če izda Slov. sokolska zveza podoben slovenski naslovnik, bi pridobila s tem sokolska misel na Slovenskem mnogo trdne in sigurne opore. Če bi šlo potem kedaj za ustanovitev „Sokola“ v kakem kraju ali za podpore v sokolske namene, se gotovo ne bo slovenski trgovec postavil v ozadje in vsak, ki je na gospodarskem polju odvisen od širšega občinstva, bo radovoljno in z veselim srcem prinesel svoj prispevek na oltar sokolstva. In kake naloge še čakajo sokolstva na Slovenskem, o tem le prežalostno govore mnogi naši trgi in pomanjkanje odločno narodne zavesti.

To v resni prevdarek in v uvaževanje slovenskemu sokolstvu! Na zdar!

Govor

dežel. poslanca dr. Hrašovca o priliki proračunske razprave za leto 1909.

Konec.

Drugi slučaj pa je ta:

Meseca kimovca 1906 je odstopil prejšnji distriktni in hiralnični zdravnik dr. Žizek starejši v pokoj in je deželni odbor brez vsakega razpisa imenoval dra. Höhn-a, in ker ta ni hotel mesta prevzeti, dra. Breschnik-a. Vojniški trg je sklenil meseca oktobra 1906 takoj po odstopu dra. Žizeka, da izstopi iz sanitetnega distrikta, in je v svoji odborovi seji imenoval kot občinskega zdravnika dra. Höhn-a. Ob enem je prosil deželni odbor, da ta podeli temu zdravniku letno podporo. Že 7 dni pozneje je bila prošnja uslišana in zahtevana podpora podeljena.

Do tedaj je pripadalo k distriktu razun trške občine še 7 drugih občin. Prejšnji hiralnični in distriktni zdravnik dr. Žizek star. je imel od dežele letne podpore 400 K. Dne 23. oktobra tedaj se je dovolila brez daljnjih poizvedeb letna podpora v znesku 200 K od trške občine imenovanemu občinskemu zdravniku.

Ko dr. Höhn, kakor rečeno, ni hotel mesta hiralničnega zdravnika sprejeti in je bil takoj za njim imenovan dr. Brežnik, je trška občina takoj zopet

imenovala tega za svojega občinskega zdravnika in je prosila deželni odbor, naj se pusti že obljubljena podpora tudi temu-le.

Druge občine so razpisale mesto distriktnega zdravnika ter so že dne 9. novembra 1907. prvokrat imenovale kot novega distriktnega zdravnika dr. Žižeka mlajšega, ki so ga poznale od mladosti in v katerega so imele popolno zaupanje. Deželni odbor je ta sklep takoj ustavil.

Dr. Žižek mlajši je sicer opravljal vse posle distriktnega zdravnika v ostalih občinah razen trške občine, ni pa dobil niti vinarja podpore. Še le po 9 mesecih se je distriktu naznanilo, da je namestništvo sporazumno z deželnim odborom dovelilo novi distrikt z imenom Okolica Vojnik. Dne 15. grudnia 1907 je bilo, ker je deželni odbor tako zahteval, novo imenovanje in je bil tudi takrat imenovan dr. Žižek mlajši. Deželni odbor tega imenovanja spet ni potrdil, in sicer radi tega ne, ker v razpisu niso bili imenovani dohodki novega distriktnega zdravnika in ni bilo izrečeno, kje naj ima zdravnik svoj sedež.

Seveda so vse občine prav dobro vedele, da ima dr. Žižek mlajši svoj sedež v Vojniku in da se tudi dohodki zmanjšajo za oni znesek, ki ga je dajal do tedaj vojniški trg in ono podporo, ki jo je deželni odbor novemu občinskemu zdravniku v Vojniku že bil podelil.

Radi tega se je moralo mesto že v tretjič razpisati. Dne 15. maja 1908 je bil zopet dr. Žižek mlajši imenovan. Sedaj je deželni odbor naročil distriktu, da se mora še sklep, da sme novi distriktni zdravnik imeti svoj sedež v trgu, pri vseh občinah nabiti, ker bode še le takrat postal pravnomočen, ako se nikdo ne pritoži. — Tudi to se je zgodilo.

Ker je distrikt potem dne 26. junija 1908 deželnemu odboru naznanil, da je še to v redu, je deželni odbor končno vse to naznanje vzel, a s pristavkom, da distriktni zdravnik za okoliški distrikt še ostale deželne podpore 200 K ne dobi, ker stanuje v trgu.

Iz vsega tega se vsakdo lahko prepriča, kako je deželni odbor postopal proti trgu in proti drugim občinam. Druge kmečke občine so morale prehoditi prav križev pot prej, kakor so prišle do svojega cilja.

Vojniški trški odbor je storil svoj sklep, da nastavi posebnega občinskega zdravnika: deželni odbor ga ni vprašal, ali se je ta sklep razglasil, nabil, ali je postal pravnomočen, deželni odbor niti ni vprašal, ali je bilo to mesto razpisano, ali so bili v razpisu imenovani dohodki, sedež itd. Tam je šlo vse hitro in gladko.

Po veljavnem zakonu o distriktnih zdravnikih določuje distrikt sam, kje da naj ima zdravnik svoj sedež. Distrikt je sklenil, da mora imeti zdravnik svoj sedež v trgu, ker je to najpripravejši kraj za vse prizadete občine.

Deželnemu odboru pa to ni bilo prav in ker že ni mogel zabraniti, da bi smel distriktni zdravnik za novi distrikt biti v trgu, mu ni hotel priznati podpore.

To je gotovo bilo krivično, nepostavno in pristransko.

Jaz preidem k tretji točki.

Z razsodbo od 3. julija 1906 je državno sodišče na Dunaju vsled pritožbe neke slovenske občine razsodilo, da je deželni odbor kršil občini pristojajočo pravico jezikovne ravnopravnosti. Dotična občina je bila poslala slovensko vlogo na deželni odbor in je zahtevala slovensko rešitev, ki se je odklonila. Sodišče je v svojih razlogih izreklo, da je slovenščina na Spodnjem Štajerskem gotovo v deželi navadni jezik, dalje da se razteza delovanje štajerskega deželnega odbora po celi

štajerski deželi in da obsega nemške in slovenske občine, ter se je sklicevalo na temeljni državni zakon, vsled katerega so vsi v deželi navadni jeziki v šoli in v javnem življenju od države priznani.

Radi tega bi bil tudi moral deželni odbor slovensko vlogo v slovenskem jeziku rešiti.

Pri dotični obravnavi pred državnim sodiščem je deželni odbornik, ki je zastopal štajerski deželni odbor, navedel:

1. da je občina podrejena deželnemu odboru in da se tedaj sploh ne sme pritoževati

2. da je pravilni jezik štajerskega deželnega odbora nemščina.

Nato je državno sodišče odgovorilo, da ima res deželni odbor občine nadzorovati, da pa imajo tudi občine svoje pravice in da se smejo pritožiti, če se jim kršijo njihove politične pravice. Kar se tiče drugega ugovora, je brez pomena, kakšen jezik da je štajerski deželni odbor določil za svoj poslovni jezik. Ta določba nikakor ne more spremeniti v državnem temeljnem zakonu vsakemu državljanu, tedaj tudi vsaki občini pristojajoče jezikovne pravice.

Vkljub tej razsodbi državnega sodišča je vse ostalo pri starem.

Mi slovenski deželni poslanci smo v prejšnjem zasedanju radi tega interpelirali deželni odbor. A tudi to ni pomagalo.

Občine, ki so se obrnile na deželni odbor s prošnjo, da se jim slovenske prošnje v slovenskem jeziku rešujejo ali da se jim vsaj doda slovenska prestava, so bile precej surovo zavržene, češ da si naj same prestave preskrbe, kjer hočejo.

Županom se je pod kaznijo naročilo, da morajo dotične dopise v treh dneh rešiti. Tako se je zgodilo občinam Solčava v moziškem, Šmarje v celjskem in Brestovec v ptujskem političnem okraju.

Visoki deželni zbor!

Mi slovenski deželni poslanci kratko in odločno tukaj izjavimo, da v naprej ne bomo več trpeli takega preziranja. Mi zahtevamo našo pravico in jaz sem prepričan, da bodo naši nasledniki na teh sedežih v prihodnjic izvajali vse posledice, ako bode deželni odbor tudi za naprej to našo zahtevo odklanjal. To smo dolžni sebi, našim volilcem in naši narodnosti.

Politični pregled.

Domače dežele.

Gospodarska zbornica je včeraj imela sejo. Na dnevnem redu je bil proračunski provizorij, trgovsko politični pooblastilni zakon, štirje predlogi o pravni obrambi in obrtni lastnini, o lokalnih železnicah ter zakon o ponočnem delu v industrijskih podjetjih zaposlenih žen. V proračunski razpravi se je govorilo tudi o razmerju med Avstrijo in Ogrsko, o stališču naše države nasproti madžarskim zahtevam glede samostojne ogrske državne banke in o vojaških zahtevah Madžarov. Kakor so že listi naprej poročali, so vse stranke gospodarske zbornice madžarskim zahtevam glede uvedbe madžarsčine kot polkovnega jezika pri vseh ogrskih polkih, nasprotne. Ako bi se Madžarom to zahtevo izpolnilo, dalo bi se jim novo orožje v roko za nasilno madžarizacijo nemadžarskih narodov na Ogrskem. Apponyi je z novim šolskim zakonom z brutalno brezobzirnostjo pomadžaril vse ljudske šole na Ogrskem, skupni vojni minister Schönauich bi pa z uvedbo madžarsčine kot polkovnega jezika v vseh, torej tudi v slovaških, srbskih, hrvaških, romunskih in nemških polkih ter z uvedbo madžarsčine

kot učnega jezika v podčastniške šole in v sodne razprave proti vojakom teh narodnosti ta madžarizacijski sistem spopolnil in usovršil. Proti temu pa se oglašala generalni štab, ker bi se z uvedbo madžarsčine kot učnega jezika v nemadžarske ogrske polke izobrazba in vzgoja podčastnikov silno obtežila in poslabšala ter bi se vsled nezadostne izobrazbe podčastnikov vrednost skupne armade zmanjšala. Po mnenju gospodarske zbornice spada odločitev glede madžarskih vojaških zahtev v območje vladarjevo, kot vrhovnega poveljnika armade, ne da se pa tajiti, da imata tudi obe zbornici avstr. državnega sveta vso pravico govoriti o teh vprašanjih, ker Avstrija nosi tri četrtinke troškov za skupno armado. Ni mnogo nade, da bi minister Schönauich, ki je pripravljen Madžarom vstreti ter jim spolniti njih v resnici neutemeljene in neupravičene zahteve, s tem prodl. — Govorilo se bode tudi o češkem vprašanju in vodja desnice grof Franc Thun se bode, kakor listi poročajo, z vso odločnostjo izrekel proti nemški zahtevi, naj se Češko razdeli v dva samostojna dela, na češki in nemški.

Zadnja imenovanja nadzornikov za nemške šole na Kranjskem in sicer prof. Belarja za deželnega in Schranzterja za okrajnega šolskega nadzornika je vzbudilo na Kranjskem splošno ogorčenje. „Sl. Narod“ in „Slovenec“ zahtevata, naj Narodna Zveza izvaja iz tega posledice in stopi proti vladi, ki je to storila, v odločno opozicijo.

Vnanje države.

Rusija. Največjo pozornost v političnem svetu je vzbudil govor ruskega vnanjega ministra Izvolskega v dumi. Ta govor ni po svoji vsebini nikogar presenetil, saj se je že naprej vedelo, da se ruska vlada ne bode upirala aneksiji Bosne in Hercegovine. Zanimivi so ti le odlomki. Izvolski je dejal: „Rusija nima formalnega prava protestirati proti aneksiji, ima pa pravico pokazati na mednarodne akte, določujoče položaj Bosne. Rusija ne zavzema Avstriji neprijaznega stališča, ima pa dolžnost pokazati na članke berlinske pogodbe, ki so Rusiji in še posebno balkanskim državam in Turčiji ugodne.“ O zblizanju Italije in Rusije pravi, da ima to jedino namen vzdržati na Balkanu v teritorialnem obziru prejšnje stanje ter čuvati politično in gospodarsko neodvisnost balkanskih držav. To se je pokazalo posebno, ko sta obe državi nastopili na korist Jadranske železnice. Temu zblizanju pripisuje Izvolski veliko vrednost ter pravi, da bode prav mnogo pripomoglo k mirni rešitvi balkanskega vprašanja. Rusija se bode z vsemi diplomatičnimi sredstvi potegnila za koristi vseh balkanskih držav brez razlike. Po inicijativi Rusije je bila sprejeta v program bodoče konference tudi točka o ugodnostih ali kompenzacijah za Srbijo in Črnogoro. Bolgarsko je proglasilo svojo neodvisnost od Turčije sicer proti volji ruske vlade in diplomacije, toda simpatije Rusije so na bolgarski strani ter si bode Rusija prizadevala da se čim prej sklene pravična pogodba in sprava med Turčijo in Bolgarskem. Cil Rusije je v tem, da bi se balkanske države združile s Turčijo v skupni misli na obrambo svojih narodnih in gospodarskih koristi. Rusija mora Turčiji dokazati, da goji odkrite simpatije za njene težnje po pomlajenju in obnovitvi in da je noče ovirati v njenem prizadevanju uvesti red v svoji državi. Rusija upa, da bode v Belemgradu in na Cetinju razumeli, da morajo biti trezni in pametni. Rusija je dala tema drža-

vama kar najbolj kategorično na znanje, da je njena podpora odvisna od postopanja Srbov in Črnogorcev. Tega mnenja je tudi ruska družba in večina ruske dume. Ta govor je napravil na Angležkem, v Italiji, na Bolgarskem prav dober vtis. Tudi ruski listi večinoma odobravajo politiko Izvolskega. „Rječ“ pozdravlja idejo o balkanski zvezi ter se nadja, da se bode dale doseči mednarodno jamstvo za avtonomijo Bosne in Hercegovine. — V interesu avstrijskih Jugoslovancev pa je združenje vseh avstro-ogrskih Jugoslovancev v posebno samostojno državno skupino pod žezlom habsburške vladarske hiše. Da se to vprašanje v tem smislu reši, bode skrb politikov slovenskega, hrvaškega in srbskega naroda.

Na Novega leta dan bodo v Celju in okolici, in po celem Spodnjem Štajerskem hodili slov. akademiki in drugi narodnjaki od hiše do hiše in z nabiralo polo posirali za narodno zbirko. — Slovenci! Sprejmite jih povsod prijazno; bolje je če daste mali znesek prijaznega lica, kakor pa veliko svoto z neprijaznim obrazom! Prepričani smo, da na Novega dan naši narodni delavci ne najdejo nikjer zaprtih vrat in — trdih src.

Štajerske novice.

V slovo! Z današnjim dnem preneha „Domovina“ izhajati ter stopi na njeno mesto „Narodni Dnevnik“. Ker je danes tudi moje uredniške delavnosti konec, poslavljam se od svojih gg. sotrudnikov in dopisnikov, s katerimi me je malone dve in pol leta vezalo resno in vstrajno delo na polju slovenske žurnalistike. Kratka je bila ta doba, a vendar dolga dovolj, da smo vsi, sotrudniki in uredniki, čitajočemu občinstvu dokazali svojo pošteno voljo služiti po svojih najboljših močeh dobri stvari in napredku. Naše delo ni bilo vedno lahko in večkrat smo nalteli na odpor, no jedno nam bodo morda tudi nasprotniki priznali, da so bili naši nameni dobri in naša težnja po nečem boljšem in višjem vedno čista in pristna. V dokaz temu mi je dejstvo, da je bilo razmerje med mano kot urednikom in dopisniki vedno kolegijalno ter da se je ta kolegijalnost razvila mnogokrat v odkritosrčno prijateljstvo. Tej okolnosti pripisujem v prvi vrsti one skromne moralne uspehe, katere smo v tem času dosegli ter se danes, ko zaključujem svojo novinarsko delavnost, v prvi vrsti zahvaljujem svojim gg. sotrudnikom za njih dejansko in moralno podporo. Hvala Vam vsem in na vsem.

Poslavljam se tudi od naročnikov in čitajočega občinstva, naj je že z mojimi sotrudniki in mano soglašalo ali ne. Vsem vstreci ne more nikdo in to tudi ni bil naš namen, kajti mi nismo služili osebam ampak načelom, katere smo za prava spoznali, zato menim, da se zdaj tudi od nasprotnikov lahko v prijaznosti ločim ter Vam kličem v slovo: Da ste mi zdravi!

V Celju, dne 30. decembra 1908.

Ljudevit Furlani,
urednik „Domovine“.

— Vsem svojim čč. bralcem, prijateljem in somišljenikom priporočamo, naj si naroče „Narodni Dnevnik“. Naj zahtevajo ta list, ki pomenja velik korak spodnještajerskega slovensstva naprej, po vseh gostilnah in kavarnah! Naj ga širijo med znanci in sorodniki! Trgovce in obrtnike pa opozarjamo, da je najlepša in najugodnejša prilika za inseriranje v „Narodnem Dnevniku“. Prva številka „N. D.“ izide v soboto dne 2. januarja.

Hišni nabiralniki. Opozarjamo tiste, ki imajo hišne nabiralnike ali takozvane hranilne pušice, naj jih takoj izroče denarnim zavodom, da se nabrani denar plodonosno naloži. Dokler ne izprazni nabiralnika lastnik nabiralnika, denarni zavod, tako dolgo leži denar mrtov doma. Ob zaključku letnih računov je pa tudi važno za vsakega, ki hoče štediti, da se prepriča, koliko si je v tekočem letu prihranil.

— **Iz Celja.** Še nedavno so naši brihtni mestni očetje pri prezentaciji druge Kupitscheve ustanove postopali tako vestno, da jim je c. kr. namestništvo moralo predlog vrniti in zahtevati drugega. Nato so stavili drug predlog sicer formalno pravilno, a nikakor niso predlagali najpotrebnejšega prošilca, temveč sina nekega državnega uradnika s 5000 K letnih dohodkov. Sedaj so se pa pri predlogu za podelitev prve Kupitscheve ustanove zbal javnosti, in so stvar obravnavali v tajni seji. Nas bi vendar zanimalo zve deti kateri „potrebni“ dijaki so bili sedaj tako srečni, da so dobili to ustanovo. — V obljubah je pač naš občinski svet nedosežen. Že dve leti farba meščane, da hoče dvestletni izobraževalni tečaj na naši dekliški šoli, ki vsled premalo učenk nikakor ne more uspevati, izpremeniti v dvorazredno trgovsko šolo za deklice. „Wahtarica“ je že obljubljala nemškimi hčerkam gotove državne in deželne službe. Pa trgovskega tečaja še ni in ni. Zanimivo je vedeti, zakaj so vendar tako sveto obljubovali, da se bo ta trgovska šola še v „tekočem letu“ ustanovila. S tem so mnogo učenk še pridržali na zavodu, ki bi ga drugače že davno bile zapustile in na ta način rešili deželno podporo v znesku 4000 K. Tako gospodari naša deželnozborska večina z ljudskim denarjem. In če v deželnem zboru kak ljudski poslanec potem protestira proti takemu razsipavanju denarja, ki bi se dal porabiti v druge svrhe, ne samo, da bi g. ravnatelj Prašku omogočeval njegovo nemško nacionalno politiko, imenujejo celjski mestni očetje to podlo denunciranje. Bo treba še posvetiti v gospodarstvo našega deželnega odbora!

— **Iz Celja.** Včeraj se je vršila na tukajšnjem okrožnem sodišču pred sodnim tajnikom dr. Kotnikom obravnava proti nemškim izgreznikom ki so dne 20. septembra 1908. pretepavali mirne Slovence. Zatoženi so bili: Otmar Derganz, da je Rudolfa Tabornika suval in s pestmi bil, in da je v vrtni ulici podil več dijakov, ter lučal za njimi kamenje; Fran Mehlsack, da je tudi pomagal Slovence pretepasti; Fridrih Skoberne, da je ljudi hujskal na Slovence, češ, „da sind auch Windische“; Fridrih Walland, da je bil zraven, ko so skoro na tla pobili slovenskega visokošolca Novačana in mu vzeli klobuk in havelok; Daniel Walter, da se je tudi udeleževal izgrediv ter s svojo palico suval na kolodvoru došle Slovence; Rudolf Cvetko, da se ga je na večih krajih videlo, kako je napadal, oziroma hotel napasti udeležence sokolske slavnosti; Rihard Teppei, da je pretepal Novačana mu iztrgal klobuk in havelok; Franc Petrich, da je bil udeležen pri pretepanju treh delavcev Westenove tovarne v noči od 19. do 20. septembra; Adalbert Riha, da je bil med gručo, ki je divjala proti Antonu Posebi iz Št. Jurja ob Južni žel.; Rudolf Achleitner, da je v vrtni ulici pretepal slovenske dijake in metal za njimi kamenje; Ivan in Adalbert Walland, da sta v prav veliki meri pomagala pretepati Novačana; Anton Gaischek, da je uprav divjal proti Slovencem omenjenega dne; Peter Hess, da je brez vzroka oddal par streliv na voz Žal-

čanov v Levca; Konrad Jevšenak, da je pobil pri Jos. Hočevanju svetilko in da si je tudi drugače tu pa tam privoščil Slovence; Robert Krenn, da se je udeležil pretepanja Poseba in Novačana in prav hrabro vihtel svojo palico ter Viktor Bechine, da je bil med tistimi, ki so napadli omenjene tri Westenove delavce. Obtoženci, katere so zagovarjali dr. Jabornegg, dr. Zangger in dr. Riebl, so kakor navadno tajili in dokazali svojo nedolžnost s pričami, ki so se ravno tako udeležile izgrediv. Tekom treh mesecev so pretepači sami sebe in priče že prepričali, da so nedolžni. Izjavil je seveda tudi ves policijski aparat, da so bili pretepači sami tujci. G. dr. Kotnik se ni prepričal o njihovi krivdi ter jih je oprostil. Le Gaischeka je obsodil v 3dnevni zapor ter povrnitev stroškov, Hessa v globo 10 K in Jevšenaka na 24urni zapor ter povrnitev stroškov Jos. Hočevanju v znesku 25 K. Dr. Zangger je na to vložil priziv proti obsodbi Hessa, za Gaischeka pa še hoče razmišljati, ali mu bo kazalo. Dr. Kukovec, kot zastopnik zasebnih udeležencev, si pridrži tožbi in sicer proti dr. Rieblu zaradi izraza „Spionage“ o priči Novačanu in proti dr. Zanggerju zaradi izraza, da je priča gospa Kosi eine „phantasie u. temperamentvolle Dame“. Pribijemo še, da je priča Kosi pod prisego izpovedala, da je župan Jabornegg med pretepanjem Slovencev smehljal prišel iz kolodvora, in da si je potem lahko misliti, kako postopa policija, če se njen načelnik v tako kritičnem času smehlja.

— **Za družbo sv. Cirila in Metoda** je nabral g. J. Detiček na dan nedolžnih otročičev v Delavskem podpornem društvu v Celju 224 K.

— **Čitalnica v Celju** priredi običajni Silvestrov večer prijaznim sodelovanjem salonskega orkestra. Člani so vstopnine prosti, nečlani plačajo 50 v.

— **Celjska nemška hranilnica ali šparkasa**, ki ima svoje prostore v velikem posloplju pred železnično postajo, vedno bolj nazaduje. Meseca novembra t. l. so padle hranilne vloge tega zavoda zopet za 68.481'14 K. Od 1. januarja do 1. novembra so padle vloge tega zavoda za 783.229'52 K. V prvih najstih mesecih l. 1908. je torej izgubila celjska nemška šparkasa vsega skupaj **806.710'60 kron ali skoraj en milijon kron.** Leta 1907. pa tudi skoraj en milijon kron, namreč 809.533'22 K.

— **Odgovarjamo na razna vprašanja** še enkrat, da tistemu, ki hoče vzdigniti svoje hranilne vloge iz celjske mestne hranilnice ali šparkase, ni treba iti tja osebno. Najenostavnejše je, da izroči svojo hranilno knjižico tistemu slovenskemu zavodu, pri katerem misli svoj denar naložiti. Ta slovenski denarni zavod bo potem že sam vzdignil isti denar pri nemški šparkasi. Vlagateljem se na ta način prihrani mnogo časa, truda in stroškov. — **Toliko na znanje.**

— **Narodna zbirka.** Nabralne pole za narodno zbirko so razposlane; 117 krajev izvzemši Celje in okolico bo prejelo te pole, da se omogoči ogromnemu številu naših rojakov se na iste pole s kakim zneskom podpisati. Pole so se poslale v sledeče kraje sledečim gospodom: Sevnica, g. Križan. Makole g. Šamperl, Videm g. Knapič, Št. Lenart v Slov. Gor. dr. Gorišek, Ljntomer iur. Vršič, Gotovlje M. Jošt, Poličane vet. Večaj, Gotovlje g. Brinar, Braslovče g. Lorber, Kalobje gca. Gajšek, Velenje med. Tajnšek, Št. Peter v Sav. dolini g. Klopčič, Kokarje g. Knaflič, Janževi vrh pri Ribnici g. Vomer, Studenice g. Koropec, Vojnik med.

Brezovnik, Sv. Lovrenc pri Mar. Ženska podruž. Cir. Met. družba, Bočna učiteljstvo, Podreda g. Šket, Sv. Frančišek v Sav. dol. gosp. Terčak, Št. Pavel g. Zanier, Sv. Marjeta g. Žunkovič, Ormož iur. Žizek, Polensak g. Gorup, Mala Nedelja g. Cvahte, Luče učiteljstvo, Ljubčno g. Vizjak, Sv. Križ g. Ogrizek, Slajdin g. Podobnik, Kapeha g. Meško, Št. Lenart pri Mislinji g. Iršič, Žiče, g. Eberl, Vučja vas gosp. Cvahte, Žreče gosp. Dobnik, Nazarje g. Turnšek, Jurklošter učiteljstvo, Sv. Tomaž pri Ptuj g. Bezjak, Št. Juri ob Ščavnici g. dr. Kreft, Št. Ilj pod Turjakom g. Rozman, Kapele iur. Vidmar, Cven g. Pušenjak, Podgorje iur. Šmid, Šmartno pri Slov. Gradcu g. iur. Zavodnik, Šmartno v Rož. dol. g. Kvac, Slovenji Gradec med. Vrečko, Ptaj iur. Sribar, Ptujška gora g. Pesek, Št. Vid pri Ptuj g. Rozband, Čadram g. Brumen, Rečica n. Paki g. prof. Šteblovnik, Št. Ilj v Slov. Gor. gosp. Thaler, Žalec iur. Korent, Hrastnik med. Dernovšek, Ljubno gosp. Wudler, Rogatec med. Kolterer, Sromlje g. Tramsšek, M. Reka gosp. Cajnko, Griže g. Wudler, Polzela g. Farčnik, Sv. Ana na Krembergu med. Steinfelser, Sv. Peter pod Sv. Gorami gosp. Jazbec, Stranice g. Arzenšek, Kozje g. Golob, Središče iur. Žizek, Dobova učiteljstvo, Rajhenburg g. dr. Schmirmaul, Trbovlje iur. Roš, Račje g. Grizold, Velika Nedelja iur. Kandrič, Gornjigrad g. Zemljč, Pišec g. Volavšek, Konjice med. Ogorevc, Radgona iur. Schmidinger, Marenberk phil. Mravljak, Zdolet g. Majcen, Vuzenica g. dr. Pregl, Brežice g. Vidmar, Sv. Barbara g. Kranjc, Križevci med. Lebar, Vransko gca. Meglič, Fram iur. Pirkmaier, Laški trg iur. Krašek, Letuš vet. Kodre, Slov. Bistrica g. Vršič, Moškanjci iur. Sok, trg. Rečica g. Turnšek, Petrovče gca. Ježovnik, Nova Štifta g. Kelc, Slatina g. Boecio, Topolšica g. Korošec, Sv. Anton na Pohorju gosp. Štibler, Solčava g. Herle, Laporje g. Lah, Olinje-Podčetrtek g. iur. Žekar, Sv. Jur ob Juž. žel. iur. Kavčič, Šmarje med. Hrovat, Mozirje g. Pevec, Šoštanj g. Koropec, Gomilsko iur. Hočevar, Lembah med. Robič, Ponikva g. Dobnik, Ruše g. Lesjak, Frankolovo učiteljstvo, Zidani most g. Vargazon, Dobrna gca. Levstik, Dramlje g. Sevnik, Rimske Toplice g. Pečar, Maribor agr. Koprivnik, Ribnica dr. Škof, Loka učiteljstvo, Brezno g. Obrat, Lehen med. Majcen, Pilštajn g. Germovšek, Planina g. Ranter, Hoče g. Pfeifer, Muta g. Pauernik. — Vsaka pola ima narodni kolek in pečat: Klub naprednih slovenskih akademikov v Celju. Če bi bil po pomoti ta ali drug kraj izostal, prosimo da se piše na Klub slov. napr. akademikov v Celju, kateri boče takoj potrebno storil. Novo leto je tu, sedaj z veseljem in pogumom na delo!

Na razna vprašanja, zakaj se bo uporabila ta zbirka, javljamo, da se boče nabrana svota sporazumno razdelila med naša obrambna društva!

— **Jagičev naslednik.** Nemški profesor dr. Erich Berneker, katerega je komisija dunajskega vseučilišča unio loco predlagala za Jagičevega naslednika, je poklican v Bratislavo na Pruskem na stolicu prof. Nehringa. Profesor Berneker je ponudbo sprejel. Mož je menda čutil, da bi kot Jagičev naslednik na dunajskem vseučilišču ne bil na svojem mestu. S tem je torej rešena kriza, katero so bili nemški nacionalci v profesorskem zboru prve avstrijske univerze s svojim šovinističkim predlogom brez potrebe provocirali. Nadjamo se, da boče sedaj, ko so gospodje zadostili svoji narodnostni prenapetosti, prišel razum in znanstvena,

stvarna usposobljenost kandidatov v veljavo, ko boče stavili nov predlog: **Upravištva vseh onih listov,** katere smo dosedaj dobivali v zameno, prosimo, naj po Novem letu pošiljanje nastavijo ter se jim zahvaljujemo na dosedanji kolegijskosti.

Uredništvo in upravištvo „Domovine“.

— **Društvo za varstvo in oskrbovanje osirotelih otrok za celjski sodni okraj** je imelo dne 28. decembra svoj ustanovni občni zbor v hotelu „Pri belem volu“. Predsednikom je bil izvoljen g. dr. Schwab, zapisnikarjem g. Trstenjak. Po kratkem nagovoru in poročilu pripravljalnega odbora da predsednik besedo g. dr. Slavič, ki je pojasnil pomen društva, njegov namen in razmerje do že obstoječih podobnih društev in razložil, kako hoče društvo ta namen doseči. K tej točki še omenja dr. Kočevar, da je graško nadsodišče zankazalo vsem predsednikom okrajnih in okrožnih sodišč, skrbeti za ustanovitev takih društev, priporoča, da snujejo se društvo pristopi k centralnemu društvu v Gradcu. Govornik izvaja, da vzrok hučodelstev tiči navadno v slabih socijalnih razmerah in v pomanjkanju vzgoje. Dr. Kukovec povdarja, da se morajo občine razbremeniti in se jim odvzeti oskrbovanje otrok, ker te naloge nikakor ne morejo povoljno vršiti, zahteva od vlade, da naj da poleg lepih nasvetov tudi kaj gnotne podpore za to akcijo **za otroka**, ter da če društvo pristopi k centralnemu društvu v Gradcu, boče treba tamkaj izposlovati narodno avtonomijo za slovenska društva. Dr. Kočevar še nato pripomni, da je vlada nakazala osrednjemu društvu v Gradcu 20.000 kron, da se vporabijo v društvene svrhe in za podpore dobro uspevajočim okrajnim društvom. Pri vpisovanju članov je pristopilo društvu 47 udov, ki so skoraj vsi preplačali letnino in tako postali dobrotniki društva. Na predlog gosp. dr. Kukovca občni zbor pooblasti odbor, da sam imenuje izvedence in zaupnike v posameznih občinah. Pri volitvi odbora je predlagal dr. Kukovec kompromis, da se voli enega, ki ne pripada izrecno k nobeni stranki, in da za ostali odbor imenujeta Narodna stranka in Kmečka zveza vsaka polovico kandidatov, kar je bilo sprejeto. Izvolil se je nato z vzklikom sledeči odbor: sodni svetnik g. Erhartič, vikarij g. Gorišek, zdravnik g. dr. Schwab, trgovec gosp. Kolenc, profesor g. dr. Dolar, učitelj g. Černe in urednik g. Spindler; za namestnika učitelja gg. Levstik in Petriček. Istotako se izvolita še z vsklikom dva nadzornika in sicer gg. dr. Slavič in ravnatelj Jošt. Nato predsednik zborovanje zaključi in odbor se na predlog g. dr. Kukovca takoj konstituira. Želimo temu prepotrebemu društvu mnogo uspeha!

— **Za družbo sv. Cirila in Metoda** je nabral tekom t. l. g. J. Vidic, nadučitelj v p. v Št. Pavlu s pomočjo ggč. Piano, Irme Zanier in Piki nad 5000 porabljenih znamk, katere je odposlal družbi v Ljubljano.

— **Odlikovanje.** Gospod Franjo Brišnik, rodom iz Št. Jurja nad Taborom, okrajni šol. nadzornik v Brucku ob Muri, je dobil naslov šolskega ravnatelja. G. Brišnik slušbuje že dolgo na Gornjem Štajerskem, vživa pri svojih kolegih splošno spoštovanje in šolske oblasti so imele že večkrat priliko pohvaliti njegovo vzgojevalno delovanje.

— **Slovenske gospodinje!** Ako hočete štediti, rabite le sv. Ciril-Metodovo kavo in kavino primes. Po treznem poskusu pridete do zaključka, da iz slovenskih surovin pripravljena kava potrebuje za polovico manj sladkorja nego Francova ali drugi tuji izdelki. Zavitek kavine primesi našega

zdelka je tudi izborna sredstvo zoper vsiljivost tujih agentov. Pred par dnevi me je obiskal potnik neke „Gottwaldove“ tovarne kavinih primeskov. Hvalil je svoje blago; sploh se ga nisem mogla znebiti. Slednjič mi pomolim zavitek Ciril-Metodovega kavinega primeska pod nos, nato je mož kar pobegnil, ne da bi bil rekel, z Bogom. Prihodnjič ne bom več govorila, temveč le barvo pokazala vsiljivcem. Nabavite si to sredstvo zoper vsiljevanje.

— **Iz Konjic.** Dobrotniki slovenske šole v Konjicah so letos v jubilejnim letu toliko darovali za božičnico, da je bilo mogoče 114 ubogim otrokom preskrbeti obleke in obutev. Izrekamo za to pristrčno zahvalo vsem dobrotnikom za darove, damam odbora za njihov trud. Ravno tako izrekamo pristrčno zahvalo presvitli kneginji Windischgrätz, ki je po grajščinskem ravnateljstvu obdarovala uboge otroke. Bog povrni!

Kr. šol. svet Konjiške okolice.

— **Iz Št. Jurja ob Južni želez.** Občni zbor moške podružnice družbe sv. Cirila in Metoda se je vršil uspešno v gostilni g. A. Nendla v nedeljo 20. t. m. ob 6. uri zvečer. Udeležba je bila pičla vsled slabega vremena, deloma tudi radi nezadostne reklame, mnogo pa še tudi vsled pomanjkanja navdušene narodne zavesti. Zborovanje je otvoril g. I. Čulek ter pozdravil navzoče. Tajnik je poročal o stanju podružnice, blagajnik pa je dal svoje račune v pregled. Pregledovalcem računov so bili izvoljeni gg. I. Podgoršek, I. Čretnik in Bl. Urlep. V odbor za leto 1909 so bili voljeni gg. I. Čulek, predsednik; I. Mastnak, namestnik; K. Kveder, tajnik; A. Zidanšek, namestnik; A. Recelj, blagajnik; A. Oset, namestnik; Fr. Praunseis, I. Podgoršek, Fr. Frlež in R. Dobovišek, odborniki. Odbor je povabil k zborovanju tudi potovalnega učitelja I. Prekoršeka, ki nam je pojasnjeval težnje in cilje našega edinega obrambnega društva, ljut boj, ki ga bijemo za samoohranitev na severu in na jugu, popisal delovanje nam sovražnih napadalnih društev ter opozoril na silno potrebo, da vendar enkrat vse ljudstvo, posebno mladino, prešine navdušenje za narod, zanimanje za družbo in umevanje nje pomena.

Vsaka podružnica naj ima večje število zaupnikov v vsakem selu svojega okrožja. Ti zaupniki naj se zbero o priliki predavanj, ki naj jih prirede podružnice vsako leto.

G. Drofenik predlaga, naj se uvedejo družbeni računski listi po vseh gostilnah v Sv. Juriju ter da si naj podružnica nabavi tudi večje število nabiralnikov za vse gostilne v okrožju v svrhu povzdige zanimanja za organizirano obrambno delo. — G. Kveder predlaga vsakoletne večkratne seje, ki so potrebne za uspešno delovanje. — Koncem zborovanja se je vršil srečolov z izvrstnim uspehom vzlic pičli udeležbi. Zabavni del je trajal ob petju mešanega zbora in kvarteta pozno v noč.

— **Iz Mozirja.** V nedeljo, dne 20. decembra je imela „Narodna Čitalnica“ svoj letni občni zbor, katerega se je udeležilo dovoljno število tržanov. Predsednik g. R. Pevec je opisal na kratko delovanje „Čitalnice“ v minulem letu ter vspodbujal navzoče, naj deluje vsak po svoji moči, da bo „Čitalnica“ tudi zanaprej vstrajno delovala za narodno izomiko. Poročilo blagajničarja je bilo dokaj ugodno in kaže gotovine okroglih 160 K, kar nam svedoči, da stoji „Narodna Čitalnica“ na trdnih tleh. Na predlog g. I. Lipolda je bil stari odbor zopet enoglasno izvoljen in sicer: predsednik Rudolf Pevec, podpredsednik Feliks Tribuč, knjižničarka gđe. Tonči Ježovnik, tajnik Drago Majer, blagajničar Janez Klemenak in odbornika

Janez Veit in Franc Apat. Pri določitvi časopisov za prihodnje leto se naročijo: „Slovenski Narod“, „Narodni Dnevnik“, „Narodni List“, „Učiteljski Tovariš“, „Slovenski Gospodar“, „Novi Slov. Štajerc“, „Jež“, „Slovan“, „Dom in Svet“, „Ljubljanski Zvon“, „Planinski Vestnik“ in „Inter. Blatt“. Razn teh listov bodo še na razpolago: „Slovenec“, „Gospodarski Glasnik“, „Kmetovalec“ in „Zadruga“.

— **Iz Ormoža.** Čebelarstva podružnica za Ormož in okolico je imela 29. t. m. svoj redni občni zbor v prostorih ormoške Čitalnice. Iz letnega poročila je posneti, da je podružnica preteklo društveno leto živahno delovala. Društvo šteje 65 udov. Društveni predsednik g. Dominik Serajnik, ki je v tem letu na šoli za čebelarstvo na Dunaju prestal izpit za potovalnega učitelja iz čebelarstva z izvrstnim uspehom, je imel v preteklem društvenem letu 4 dobro obiskovana predavanja v okolici. Eno predavanje je imel potovalni učitelj g. Juraničič. Podružnica ima že prav lep inventar. Dohodkov je bilo 196'86 K, izdatkov 143'38 K, torej 53'48 K prebitka. Za novo društveno dobo je izvoljen za predsednika zopet g. Doim. Serajnik, za odbornike pa za Ormož gospod dr. Kristan, za Središče g. Feliks Horvat, za Miklavž g. Martin Šalamun, za Veliko Nedeljo g. Jakob Preindl in za Litmerk g. Ferd. Paušner.

— **Iz Ormoža.** Radi skratice sta tukajšnji šoli, slovenska in nemška že nad teden dni zaprti. Ker bolezen ponehava, se začne zopet pouk z Novim letom.

— **Akademsko fer. društvo „Bodočnost“** je sklenilo ustanoviti takoj po Novem letu svojo III. javno ljudsko knjižnico pri Sv. Trojici v Slovenskih goricah. Do tega sklepa je društven odbor privedlo prepričanje, da je mogoče zajeziiti naglo prodiranje nemškutarstva in „štajercijanstva“ v sveto-trojškem trgu in okolici z vsestransko ljudsko izobrazbo, katero bode nudila nameravana knjižnica. Ker pa manjka društvu še precej prepotrebni knjig in ker so tudi naša gmotna sredstva malodane izčrpana, zato se obračamo do vseh, ki vedo ceniti veliki pomen ljudske izobrazbe z udano prošnjo, naj nam priskočijo na pomoč bodisi s knjižnimi darovi ali pa z denarno podporo. Vsa darila se objavijo v časnikih.

Odbor ak. fer. društva „Bodočnost“.

— **Akademskemu fer. društvu „Bodočnost“** so darovali sledeči gg.: I. Prelog, učitelj pri Mali Nedelji, pet knjig; gđe. Fani Jandl, učiteljica pri Mali Nedelji, 2 knjigi; slav. „Kmetško bralno društvo“ pri Mali Nedelji 11 knjig (od teh pet porabnih); Rudolf Vrabl, učitelj na Vranskem, 80 knjig (od teh okoli 30 porabnih); sl. „Družba sv. Cirila in Metoda“ v Ljubljani 26 knjig; dr. Janko Sernec, zdravnik v Celju, 5 K; Vekoslav Spindler, urednik v Celju, 7 knjig. Vsem imenovanim p. n. darovalcem izreka za njihovo blagodušnost prav iskreno in srčno zahvalo.

— **Studenec pri Mariboru.** Ker obiskujejo to nemško ljudsko šolo z nemškimi paralelkami skoraj izključno slovenski otroci, so napravili nekateri starši v svesti si, da je vzgoja mogoča le v materinem jeziku, prošnjo na deželni šolski svet, naj se te paralelke spremenijo v slovenske. To je hudo razburilo mariborske nemške meščane in sklicali so za ponedeljek zvečer v gostilno „Kreuzhof“ shod, kjer so protestirali proti omenjeni prošnji. Govornik, mariborski deželnozborski kandidat učitelj Gassareck je na vse pretege slavil nemško kulturo. Ko je še nato nek drugi govornik vse najbolj sočne radikalno nemške fraze zblebetal, se je sprejela resolucija, v kateri se pro-

testira proti ustanovitvi slovenskih paralelek, ki bi baje napravile nemir med mirnim nemškim prebivalstvom. Iz tega slučaja zopet vidimo, kako nam je potrebno, da se naši poslanci spominjajo onega paragrafa v državnem šolskem zakonu iz leta 1869., ki sili občine, v kateri biva nepretrgoma pet let 40 otrok druge narodnosti, da jim postavijo posebno šolo z njih ucnim jezikom. Saj je že enkrat v Gradcu s posebnim zadoščenjem povdarjal potovalni učitelj „Südmarke“ Hoyer, da hvala Bogu Slovenci še ne poznajo tega paragrafa, ki je na Češkem in Moravskem že cele okraje pomagal poslovaniti.

— **V Mariboru** imamo hranilnico, imenovano „Gemeinde - Sparkasse in Marburg“, to se pravi, občina mariborska vživa dobrote te hranilnice, a glavni njen steber, t. j. vložniki, ki nanašajo denar in dolžniki, ki plačujejo obresti in torej prideluje dobiček, je pa slovensko okoliško prebivalstvo. Mariborski sodni okraj šteje brez mesta Maribor 43.804 Slovencev in samo 8473 Nemcev in še to po umetnem štetju iz l. 1900.

Temu primerno so tudi vloge v hranilnici mariborski, kajti vsi pupilarni denarji iz okolice so naloženi v tej hranilnici. Petkrat toliko je torej iz okolice slovenskega, kakor nemškega denarja.

A tudi všteti mesto Maribor ima okraj 47.866 Slovencev in samo 27.771 Nemcev, torej dvakrat toliko Slovencev ko Nemcev.

Vodstvo te hranilnice pa je imelo v kljub temu drznost, da je iz čistega dobička za leto 1908. dovolilo sledeče podpore: Za „Südmarko“ 500 K, za nemški „Schulverein“ 500 K, za nemško kazinsko društvo 5000 K, za nemški muzej 1000 K. A najgorostasnejše je, da se je dovolilo društvu za varstvo otrok 10.000 K z opombo — **für das deutsche Kind.**

Torej za nemška bojna društva, za nemška zabavna in agitacijska društva ima ta hranilnica denar, a za slovenskega siromaka, za slovenskega dijaka pa nima vinarja in celo za ubogo zanemarjeno deco nima nobenega srca in izkjučuje slovenskega otroka celo pri društvu, katero se je ustanovilo ne glede na narodnost, za katero se je nabiralo in agitiralo tudi med Slovenci in katero bi imelo biti občečloveško humanitarno društvo.

Če to ni barbarsko, potem pa ne vemo, kaj bi se še tako imenovati zamoglo.

Slovenci pa naj si te številke zapomnijo, naj pa tudi svoje ravnanje po tem uravnajo.

Kaj takega ne sme noben narod mirno prenašati, če še količkaj samega sebe spoštuje.

Zadosti je takih provokacij, ne smemo trpeti, da bi nam dajali take brce!

Slovenec, ki vlaga svoj denar v tak zavod, si plete vrv, na katero ga bo nemški rabelj obesil.

— **Avstrijske kmetijske zadruge po narodnostih.** Koncem leta 1907. je znašalo število kmetijskih zadrug na Avstrijskem 7802. Od teh je bilo 2166 čeških, 822 poljskih, 562 slovenskih, 206 hrvaških, 176 rasinskih, 18 srbskih, 95 italijanskih, 128 rumunskih in 3277 nemških. Slovanskih je bilo 3951, torej več ko onih vseh drugih narodnostij.

— **Oddaja gozdnih sadik.** V spomladi 1909. leta se bodo iz državnega nasada v Ptuj oddale sledeče vrste sadik: smreke 1000 4—6 K, bori 1000 sadik 3 K, mecesni 1000 sadik 4 K, akacije 1000 sadik 4 K, črni orehi 1000 sadik 20 K, laški orehi 1000 sadik 20 K, vrbovi ključi 1 kg 10 v.

Ubožnim posestnikom, kojim potrdi občinski urad uboštvo, se oddajo sadike proti plačilu upravnih stroškov. Naročila je vposlati c. kr. okrajnemu gozdarskemu nadzorništvu v Mariboru ali c. kr. gozdarski nadzorni postaji v Ptuj.

— **Požar.** Dne 24. t. m. je nastal na dozdaj neznan način požar pri parni žagi (pili) italijanske tvrdke dal Torso v Floningu pri Kapfenbergu in je uničil za 60.000 K lesa.

— **Nesreča.** Delavcu Cvetko Gerstl v papirnici Diamantovi v Kapfenbergu je stroj zdrobil desno nogo. Sploh ponesreči vsak dan več ljudi v tukajšnjih veleindustrijskih podjetjih. Varnostne naprave so menda nezadostne.

— **Katoliška cerkev in politika.** „Zarja“, glasilo klerikalcev v Trstu piše: Pomisliti je pa tudi, da vidi katoliška cerkev v zdravem političnem delovanju svoje duhovščine le delo za zveličanje duš, in prav zato hoče, da bodi tudi na to delo duhovnik pravilno poslan od svojega škofa, ker sicer manjka blagoslov božji. — Zdaj vemo torej, da je za dušno zveličanje potrebno, da bodo morali kmetje v okrajih Pazin — Buzet in v poreški okolici še enkrat na volišče. Pač res čudno, kaj je vse človeku potrebno za zveličanje.

— **Prejem štipendij, ustanov, prebend in pokojnine.** Od 1. januarja 1909. se bodo izplačevale štipendije potom poštne hranilnice. Radi tega je najkasneje osem dni pred izplačilnim rokom predložiti računskemu oddelku deželnega finančnega ravnateljstva nekolekované pobotnice, na katerih naj bodo vsa predpisana potrdila, od katerih je odvisno izplačilo prejemkov. Pobotnice o štipendijah iz dohodarstvenih glob bo okrajno finančno ravnateljstvo samo predložilo omenjenemu računskemu oddelku, če morajo po obstoječih predpisih biti potrjene od okr. finančnega ravnateljstva o povoljnem učnem uspehu. Denar za koleke se od računa. Izplačuje se v gotovini ali pa se vračuna pri poštno hranilničnem računu. Če se izplača v gotovini, se bo stranke obvestilo s tem, da se jim dostavi od pristojnega poštnege urada plačilna nakaznica. Pri vsotah do 1000 kron se bo navadno istočasno s plačilno nakaznico tudi dostavil nakazani znesek; če se pa to ne zgodi, se naj nakazani znesek s plačilno nakaznico dvigne pri poštnege uradu. Na plačilni nakaznici je pobotnica za finančno upravo, in to mora potrditi prejemnik. Obenem s plačilno nakaznico se dobi v svrhu informacije vknjižbeni izpis, katerega je razviden celi znesek kakor tudi odbitki. Ako se pa ne izplača v gotovini, temveč se nakaže pri poštno hranilničnem računu, dostavi poštno hranilnični urad računski izpisek z zgoraj omenjenim vknjižbenim izpiskom. Vse reklamacije se morajo pošiljati izključno le na računski oddelk deželnega finančnega ravnateljstva. Ker se bodo najbrž od 1. aprila tudi pokojnine izplačevale potom poštne hranilnice, je v interesu vseh, ki vživajo vzgojo itd. da še v tem letu dvignejo s pobotnicami po dosedanjem načinu.

— **V špedicijskih zadevah za Ljubljano** je slovensko občinstvo mnogokrat v stiskah, ker ne ve, kako bi napravilo, da ne bi dobil vsiljivi Ranzinger blaga v roke za prevažanje. Marsikateremu narodnemu trgovcu je bilo že silno neprijetno, ko je dobil kako pošiljatev in zagledal nenadoma pred svojo trgovino Ranzingerjev voz. Občinstvo se je nad tem zgledovalo in sicer povsem po pravici; vendar trgovca ni bilo v vsakem slučaju obsojati, kajti dostikrat je v kljub prepovedi, katero je dotični trgovec poslal na Južno že-

leznice, prišlo blago Ranzingerju v roke, ker ima le-ta nabiralni voz. Narodno občinstvo pa se bode na vsak način lahko izognilo Ranzingerjevi vsiljivosti, ako naslovi blago na adresu I. Škerlj, specijacija v Ljubljani, na hrbet voznih listov, ki pridejo potem v roke te specijacije, pa se napiše pravega naslovnika, kateremu je pošiljatev namenjena in kojemu bode potem specijacija Škerlj dostavila blago na dom.

Ako kdo pričakuje pošiljatev, ozir. kaj naroči, lahko dobavatelj v naprej ukaže na ta način pošiljanja. Boj za osamosvojitev na polju specijacije mora dosledno voditi vse slovensko občinstvo, sicer se tujca nikdar ne bomo otresli. Omenimo le, da Ranzingerja podpira železniško ministerstvo na Dunaju, železniško ravnateljstvo v Trstu in nemški Volksrat.

— **Podporno društvo za slovenske visokošolce na Dunaju** je imelo nedavno svoj XXI. občni zbor. Vsled pomanjkanja prostora podajemo tukaj le kratko poročilo. L. 1907. je ostalo razpoložnine 1803'65 K; prispevki v letošnjem upravnem letu znašajo 3550 kron 40 vin in obresti 775'82 K. Vsa razpoložnina je znašala torej 6129'87 K, od katere vsote so se pokrili izdatki in sicer za podpore 4178 kron in za upravne stroške 93'28 K, ostane tedaj še 1558'59 K, prištevši osnovno glavnico 22.763'67 K vse društvene imovine. V 20 letih svojega obstanka je društvo razdelilo **67.086 K** med približno **700** proslincev. Ker je dosedanji predsednik g. Pakl izjavil, da ne more več sprejeti tega mesta, je bil izvoljen za predsednika g. dr. A. Primožič, vladni svetnik na Dunaju. Nato je občni zbor jednoglasno izvolil odstopivšega 20 letnega predsednika in ustanovitelja društva g. Pukla za častnega člana. Društvo je letos v težavnem položaju in zasluhuje, da se ga vsestransko podpira. Naj mu ostanejo zvesti vsi dosedanji podporniki in dobrotniki, naj pristopijo društvu novi prijatelji revnih slovenskih visokošolcev na Dunaju. — Vsakega bivšega podpiranca častna dolžnost pa je, da društvu povrne prejete podpore vsaj v obrokih. Naslov blagajnika je: Ivan Luzar, Dunaj III./3, Reissnerstrasse št. 27.

Dopisi.

Rečica ob Savinji. V javni seji dne 11. dec. 1908. zbrani ljudski zastopniki trške občine Rečica so sklenili sledeče resolucije in protestne izjave:

I. Zgražamo se nad krivičnim nekulturnim postopanjem nemških buršev na Dunaju, ki so s surovo silo zaprli akademsko mizo (Mensa academica) in s tem zadali hud udarec slovenskim dijakom.

II. Zgražamo se nad viteštvom in nasiljem nemških buršev v Gradcu, ki so v desetkratni večini napadli, pretepli, celo smrtno ranili naše slovenske vseučilišnike v Gradcu dne 3. decembra in društva Triglav, Tabor, Zarjo na cesto vrgli. Inicijativo je dal posredno rektor dr. Hildebrand s krivičnim, žaljivim naravnost robatim nastopom. Slovenci niso v Gradcu tujci, ker graška tla sedanje univerze so tudi naša, dokler nam ne dajo domačega ognjišča. Nič manjša podivjanost je tudi pri nemških dijakih v Inomestu.

III. Zahtevamo, naj država izpolni napram slovenskemu narodu svoje dolžnosti, označene v členu XIX. drž. osn. zakona, da ustanovi v Ljubljani popolno slov. vseučilišče kot edini pogoj našemu napredku; obenem izjavljamo, da nismo več voljni molče prenašati preziranja naše ravnopravnosti od strani vlade. Če bodo kedaj pri nas zaraditega nastali nemiri, smatramo za to odgovorno pristransko vlado.

IV. Hočemo reciprociteto zagrebske univerze z avstrijskimi, priznavamo Italijanom načeloma pravico do italijanskega vsenčilišča, ki pa ne sme biti v Trstu, kot največjem slovenskem mestu in to že iz golega avstrijskega domoljubja ne. Predno pa dobe univerzo Lah, mora biti kot predpogoj že slovenska univerza v Ljubljani ustanovljena in enako češka v Brnu.

V. Obsojamo nemire v Pragi in strahovlado nemških burševskih čepic, katerim na ljubo se je poslalo krvnika na mogočni vedno dinastično čuteči bratski češki narod. Preki sod naj izgine takoj in se da zadoščenje viteškim Čehom.

VI. Odobravamo aneksijo Bosne in Hercegovine, pa le pogojno, da se prebivalstvu podeli ravnopravnost v istini, ne samo na papirju in smo za združitev Bosne s hrvatskim in slovenskim ozemljem v eno celoto pod krono habsburške dinastije.

Občinski zastop sklene resolucije poslati „Narodni zvezi“ drž. poslancev zaradi nadaljnjega brezobzirnega enotnega delovanja in v roke drž. poslanca blagajnika g. dr. Ign. Žitnika dar 25 K v podporo dunajskega slov. dijaštva. Nadalje se pripozna podpora 10 K za graške visokošolce v roke rodoljubnega g. dr. Ipavica.

Velepomemben pa je brzojav, odposlan v ponedeljek 14. decembra vsled enoglasnega sejnega sklepa na predsedstvo državnega zbora v parlament z dobesednim besedilom: Trška občina Rečica protestira po svojih v javni seji zbranih zastopnikih zoper barbarske napade graške burševske garde na imetje, čast in življenje slovenskih vseučiliščnikov in zahteva slovensko vseučilišče brez uporabe običajnih revolverjskih pripomočkov. Zahtevamo Avstriji zvestemu narodu jednake pravice!

Vse slovenske občine v prvi vrsti in vse druge narodne korporacije, imate usodo mučenega naroda v rokah, posnemajte stališče trške občine Rečica in stopite v vrsto armade za slovenske pravice, in konečna zmaga mora biti naša. Obč. zastopi imajo kot zaupniki ljudstva pravico v njegovem imenu povedati vladi in javnosti v obliki resolucij svoje mnenje — nemoteno brez posledic. Čez glave Jugoslovanov, kot čuvajev cesarstva, sene bo v prihodnje smelo nič storiti. Za to naj jamči „Narodna zveza“ kot klub združenih jugoslovanskih državnih poslancev in pa — probujena samozavest 20. septembra 1908.

Na delo torej rojaki, dokler je dan, železo vroče, ker led se že taja. Bratje le bistrimo si glave ne dremajmo zaspani, tujim narodom prodani!

(Rek nesmrtnega Slomška.)

Iz Cvena pri Ljutomeru.

Vsa narava, pokrita z belo snežno odejo. spi zimsko spanje; tudi naše javno življenje spi, pokrito s plaščem brezbriznosti, nedelavnosti. Bojkotno gibanje je lepo zaspalo, naši trgovci naročajo blago dalje pri nemških tvrdkah, naši gostilničarji točijo dalje nemška piva, naši ljudje podpirajo dalje naše sovražnike. Trgovci so tako pogumni, da se niti ne upajo zahtevati vsaj dvojezičnih reklamnih tablic in nek „trdno narodni“ trgovec ima vse duri in izložbe okrašene s samonemškimi tablicami, o katerih se priporoča le nemški izdelek in katere tablice so še povrh v znani izzivajoči barvi „schwarz-rot-gelb“. Tako tedaj Vi znani gospodje razumete geslo „Svoji k svojim“. Dobro, pa Vas pastimo, že vemo za pristne slovanske tvrdke, pa bomo naročevali tam. — Ko vstopiš v „Čitalnico“ po-

zdravijo te na vratih tablice, ki priporočajo Puntigamsko pivo. Menda daje ta tvrdka kake odstotke za Ciril in Metodovo družbo? Kaj pa delajo naša narodna društva? Še živi „Sokol“, ali mu je mogoče čuk izključal oči?

Kakor smo zvedeli, namerava naša kmetijska zadruga, katero vodi nov delaven, napreden načelnik, prirediti več predavalnih večerov. Tako je prav, učimo se, napredujmo v svojem gospodarstvu, tu je naša rešitev, tu najdemo boljšo bodočnost, katere nam ne morejo dati vsi takozvani „kmečki“ poslanci. V naši občini imamo dovolj moči, kmetov, ekonomov in v kmetijstvu dobro poučenega delavnega nadučitelja Pušenjaka.

Kaj pa misel na slov. kmetijsko šolo, ali je ta že popolnoma zaspala? Nesrečen prepir, kjer je šlo več za osebnosti ko za stvar, je izbrisal to šolo v okr. zastopu popolnoma z dnevnega reda. Namesto, da bi stala taka šola bodisi tu ali tam v ponos slovenskemu Muropoljcu, se nam Nemci lahko posmehujejo vsled naše neumnosti. Ali bodo že skoraj, iz tako važne korporacije, kakor je okrajni zastop, izginile osebnosti! Skrajni čas je, in prokleta naj je na večne čase vsaka malomarnost!

Kako žalostno, naravnost grozno, je naše javno življenje, kaže zadnja seja okrajnega zastopa, kjer je bil na dnevnem redu predlog okr. odbora (vsi odborniki Slovenci), naj se podari „Sokolu“ v Ljutomeru 200 K podpore v pokritje stroškov pri letošnji slavnosti blagoslavljanja društvene zastave. Čuj slovensko ljudstvo, ta predlog je pobijal znani notar Thurn, kateri se iz tvojih grošev redi in ta predlog je padel s pomočjo slovenskih zastopnikov.

Tudi naš novi glavar nas je v naših upih preveč varal. Prejšnji glavar je bil sicer naš hud sovražnik, ampak na svojem mestu, kot politični vodja, je deloval popolnoma samostojno. Sedanji glavar pa misli, da s svojo ljubeznjivostjo, s katero nastopa pri nekdanjih starih svojih znancih, spominjajoč se nekdanjih zlatih časov in prijetnih uric takratnega življenja, ko je služboval tukaj kot komisar, že opravi svojo misijo kot glavar. S slovenskimi strankami pa občuje nemški in dopisuje nemški ter se da popolnoma voditi po Dullerju, Doksatu, Thurnu i. dr. Kar mu ti možakarji na uho našepetajo, po tem se ravna. Gospod glavar, ako mislite, da pri dandanašnjih razburkanih narodnih, gospodarskih in socialnih razmerah zadoštuje navidezna prijaznost in prazna beseda, se zelo motite in boljše bi bilo, da greste odkoder ste prišli.

Značilno je tudi, da pri slavnosti slov. šolskih otrok v čast 60 letnice vladanja našega presvitlega cesarja, ki je bila jako skrbno pripravljena ter se je tudi dobro obnesla, ni bilo niti glavarja niti javnega zastopnika okr. glavarstva. Gosp. glavar se pač najbolje počuti med svojimi nemškimi prijatelji; slovensko ljudstvo mu je le v toliko dobro, da mirno prenaša uradovanje in postopanje starega birokrata.

Kaj pa je z našo pošto v Ljutomeru ali bomo skoraj dobili slovenske napise, slovenski pečat? Ali bodo še dolgo nastavljali ljudi, ki niti slovenski ne razumejo? No pa kaj tega treba, dandanes se že vendar vsak v ljudski šoli mra naučiti toliko nemščine, da lahko prečita na pošti razne napise ter se za silo domeni z nemškim uradnikom.

Daj nam Bog skoraj čas, da bomo v našem lepem okraju narodnjaki združeni delali skupno na narodnem in go-

spodarskem polju za dobrobit naroda, da bo tako postal Slovenec gospod na svoji zemlji! Skrajni čas je, kajti nasprotnik dela z vsemi svojimi močmi in z vsemi tudi nečastnimi sredstvi!

Od Meje. Kdor zna pa zna Mož je zlezal v učiteljski stan skozi okno; vsled tega se ne bo čutil noben pravi učitelj razžaljenega, ako damo v svet osebo, ki pravzaprav ni učitelj „Na kak način“, je premišljeval oni mož, „bi se dala pridobiti podpora od strani družbe sv. Cirila in Metoda in od strani nemškega „Schulfereina“ obenem. Družba sv. Cirila in Metoda, da malo, nekaj pa vender da, in tudi tega ni zametati. Nemška družba da obilneje. Sem pa tudi bolj na njeni strani: Slovenci so revčki, dajo malo ali nič — potem se pa muči s slov. abecedo! Že vem, kaj naredim (morda tako kakor druga leta?) Oblečem frak pa grem do odbornika nem. šol. društva. No, pa storim še en korak do enakega gospoda, ki zastopa slov. šol. družbo; saj ni daleč od prvega. Skoraj ista pot in isti smoter: enkratne potne stroške se prihrani.“

Rečeno, (bolje mišljeno) storjeno. Podal se je na precej daljno pot, posetil najprej odbornika in zaupnika nem. društva in stopil obenem do odbornika družbe sv. Cirila in Metoda. Ali ti koraki neznajnejša niso ostali prikriti. Zvedelo se je kmalu, kaj je mož storil, in zdaj nimá mož pokoja; vse kaže za njim s prstom: Ta je tisti — — —

Njegovo nemškutarsko delovanje je bilo nedavno v „Domovini“ ožigosano, zato pa si ne da miru in išče pisca imenovanega dopisa, mesto da se poboljšal in mislil na svoje slov. pokolenje, in pa hvalil Boga, da so ga usmiljeni gospodje „naprej spravili“.

Povdarjati moramo, da možu ni treba služiti dvema gospodom. oziroma prositi denar po neznajjni poti, in ravno zato mu ne smemo prizanašati. Poznamo učitelje, ki žive v zelo skromnih razmerah, ki ne poznajo bogate zlahte, pa so vendar značajni, t. j. da se ne sramujejo biti sinovi sicer malega, a vender žilavega slov. naroda. Seveda: denarja se vedno več rabi in celo vladarji moledujejo včasih za zvišanje list ali plač, pa ne bi si privoščil kake ugodnosti tako le kak hribovski pedagog!

Prihodnjič bomo glasneje govorili, ako se nam zgoraj označena oseba ne poboljša, ali vsaj opusti svoje za obmejne Slovence škodljivo delovanje: v zalogi imamo prav efektno orožje.

Od Jezikovne meje. Ravtelja Frischa delce smo v „Domovini“ glede temeljitosti že nekoliko ocenili. To delce je ljudskošolsko berilo, kojega morajo naši učitelji rabiti — na takozvanih utrakvističnih šolah. Ne le „temeljito“, tudi strammdentsch je to delce. Poslušajmo kaj mora že začetnik v ljudski šoli citati:

Ich bin ein Deutscher. Ich spreche deutsch. Ich bin ein Deutscher. Meine Eltern und meine Geschwister sprechen auch die schöne deutsche Sprache. Wir sind Deutsche. Wir gehören zum großen deutschen Volke. Wir lieben unser schönes Vaterland. Hier sorgen die Eltern für uns. Hier besuchen wir die Schule. Hier sind wir zufrieden. Ich bin stolz, weil ich dem großen deutschen Volke angehöre.

To stoji črno na belem v prvem delu Frischovega dela na str. 54. — Frisch kaže pot sestavljenjem slov. beril, ki mu bodo gotovo sledili, ako ne bode preveč mameluški. Do zdaj nam slovenska berila ne nudijo kaj takega, saj se celo ogibljuje vsega kaj je slovenskega-slovanskega.

Kaj naj stori slov. učitelj s tem sestavkom? Kdor si zna pomagati ne

bo „klel molitve tvoje bravši“. Ker se ga slov. otrok in učitelj ne more ogniti porabiti ga mora, da bo kaj hasnil. Najprej ga mora besedno in stvarno pojasniti — v slovenskem jeziku. Pogvedati mora, da je sestavek pisan za otroke nemškega roda. „Kako bi se moral glasiti sestavek za vas slovenske otroke?“ Bolj razumni otroci bodo takoj pravo zadeli. Mesto Deutscher — Slave, mesto deutsch — slavisch ali slovenisch. — Prepisovanje je jako duhomorno, zato nam bo sestavek dobrodošel, ker bodo morali učenci misliti — ne od besede do besede prepisati, ampak dodajati mesto Deutscher in deutsch druge besede.

Po razsodbi najvišjega sodišča so utrakvistične šole nepostavne. Slovenski poslanci na noge in rešite obmejne učitelje zgoraj navedene in enake šare!

Zveza narodnih društev na Štajerskem in Koroškem.

— **Bralno društvo v Gaberjih** vabi na občni zbor, ki bo v nedeljo, dne 3. januarja 1909, ob 3. uri popoldne v gostilni g. J. Omladiča v Gaberjih.

— **Izobraževalno društvo v Št. Petru v Sav. dolini** vabi na veselico, ki se vrši v nedeljo, dne 3. jan. 1909 ob 3. uri popoldne v prostorih gospoda Štribarja v Dobrteši vasi.

— **Bralno društvo pri Sv. Marku nše Ptuj** ima svoj občni zbor dne 10. januarja 1909 po večernicah z navadnim sporedom. K obilni udeležbi vabi odbor.

Druge slovanske dežele.

— **Imenovanje.** Izredni profesor matematike na vsenčilišču v Černovicah dr. Ivan Plemelj je imenovan za rednega profesorja. Dr. Plemelj je Slovenec, rojen na Bledu na Kranjskem.

— **Nemška nestrpnost.** Več čeških društev v Berlinu je hotelo prirediti božičnico in v to svrhu najeti dvorano. Toda zveza posestnikov dvoran jim je odgovorila, da ne bo prepustil noben član zveze svojih dvoran češkim društvom. Veljajo pač besede Grillparzerjeve: „Von der Humanität zur Nationalität, von der Nationalität zur Bestialität“.

— V preiskovalnem zaporu radi veleizdaje je umrl srbski trgovec Peter Vujaklija. Bil je že od 20. septembra t. l. v preiskovalnem zaporu, ker so ga okrivili velesrbske propagande, ne da bi ga bili zaslišali. Njegova družina je vsled tega udarca gmotno uničena. Policija je iz strahu pred demonstracijam prepovedala pogreb iz bolnišnice in dala samo prepeljati truplo na pokopališče. Vujaklija je bil star blizu 40 let in bolan na pljučih. Vendar se splošno misli, da je umrl vsled večmesečnega bivanja v zagrebški jetnišnici, ki je v zdravstvenem oziru grozno zanemarjena. Najbolj tragično je pa to, da je bil Vujaklija med tistimi, ki so jih nameravali izpustiti, ker se jim ni moglo ničesar dokazati. Kaj hujšega bi ruska policija tudi ne mogla zakriviti!

— **Kako ljubijo Poljaki svoj materni jezik.** V Nemčiji je prepovedano na javnih shodih se posluževati drugega jezika ko nemškega. S tem je vlada hotela preprečiti vse poljske shode. Toda Poljaki v Bruckhauseu in Essenu so vendar priredili svoje zborovanje, ne da bi se jim bilo treba posluževati v svojih govorih nemškega jezika. Shod so pravilno prijavili, in ko je prišel policijski uradnik, je vstal sklicatelj shoda in napisal s kredo na veliko tablo, da se bodo govori razdelili med udeležence tiskani v letakih. Ko so udeleženci shoda prebrali letake, je predsednik napisal na tablo vsebino resolucij, ki bi se naj sprejele. Te resolucije so bile sprejete. Do tega časa ni nikdo spregovoril nobene besede. Nato je predsednik pozval udeležence, naj zapojejo poljsko pesem, česar pa policijski uradnik ni pripustil in je shod zaključil. Ta dogodek nam živo priča, kako se tudi proti pruski policijski nasilnosti odločen Poljak še vedno brani. Z nasilstvom se ne da nič doseči.

— **Predsednik tržaškega sodišča umrl.** V Trstu je umrl dne 17. t. m. predsednik tržaškega sodišča Karol vitez Defacis. Bil je prej predsednik okrožnega sodišča v Gorici. Pokojnik je bil vsestransko pravičen in je bil tudi slovenskim uradnikom naklonjen. Želeti je, da pride na njegovo mesto vreden naslednik.

Književnost in umetnost.

— **Oton Zupančič: Samogovor.** V Ljubljani 1908. Natisnila in založila Ig. pl. Kleinmayer in Fed. Bamberg. To je jedno najlepših Zupančičevih del in res obžalujemo, da nam ni več mogoče prinesiti podrobnejše ocene.

— **Pod cesarjem Fr. Jožefom I.** Obris. Ta naš uvodnik izide v celoti tudi s IV. poglavjem (znanja politika), katerega nismo mogli več priobčiti, v posebni brošurici.

Svetovne vesti.

— **Grozen potres v Italiji.** V Mesini in okolici je potres uničil in poškodoval dne 20. t. m. neizmerno število hiš, javnih poslopij in cerkva. Samo v Mesini je baje 12 tisoč mrtvih, iz Catanije ni še poročil. Kar je v Mesini še po potresu ostalo, uničil je požar. To je največja potresna katastrofa od 1783. leta v Italiji. Za nesrečence se nabira po celi Italiji; ta silna nesreča vzbuja sočutje po celem svetu.

— **Socijalni demokrat — sramota.** V nekem nemškem mestu je bil nek kmet obsojen na par mesecev zapora, ker je rekel nekemu stražmojstru, da je socijalni demokrat. Sodnik je utemeljeval svojo razsodbo tako le: „Za pametnega človeka je dandanes sramota, če ga imenujemo socijalnega demokrata; kajti ti hočejo odstraniti vero in zvestobo do cesarja in domovine.“ Take razsodbe so narodu „pesnikov in mislecev“ v resnici v čast!

— **Šola se je podrla.** V Dorozni blizu Szegedina na Ogrskem se je med šolskim poukom podrla občinska šola. Pod razvalinami je bilo pokopanih 30 otrok, vendar sta bila k sreči le dva težko in 15 lahko ranjenih. Prebivalstvo je silno ogorčeno na naučnega ministra grofa Apponyija, ker ni vzel opetovanim prošnjam dal popraviti šolskega poslopja. Ta gospod je potem v parlamentu izjavil, da so te vesti pretirane in da se ni „nič hudega“ zgodilo. Dokler ni par kopic mrtvih ni za take gospode nikdar „nič hudega“.

— **Cigan pesnik.** Najoriginalnejši pesnik na Angleškem je gotovo cigan Barklay. Postal je že jako popularen in izdaje svoje pesni in anekdote v majhnih zvezkih, ki jih razpečava sam po celi državi. Naloži je na voziček in baranta z njim pri zabavah in na sejnih. Na ta način je razpečal jedne

same izdaje 70.000 izvodov. In kdor kupi naenkrat več izvodov ima pravico zahtevati od pesnika, da mu takoj napiše kako priložnostno pesen.

— **Zahvala.** Voj. veteranskem društvu pri Sv. Andražu v Slov. gor. so v teku tega leta darovali za cesarski jubilejni trak in slavnost sledeči gg.: Dr. Krönvogel, pokrovitelj itd. 20 K, Mar. Golob pri Vurbergu, botra društv. zastave 30 K, Iv. Strelec, nadučitelj pri Sv. Andražu 22 K, Jakob Klinar 33 K, Jak. Čuček, c. kr. uradnik na Dunaju 10 K, Dav. Zupančič, veleposestnik v Ptuj 5 K, Ig. Pravič pri Sv. Andražu v Slov. gor. 5 K, Anton Šamperl, lovec 4 K, Jož. in Neža Rolla, gostiln. 4 K, Jož. Kaisersberger 340 K, Anton Ilešič, trgovec 320 K, Vinko Zorko, poštar 3 K, Tom. in Mar. Toš, gostiln. 3 K, Juri Čuček, gostiln. 220 K, Jož. Bliš, 220 K, Peter Zorko 2 K, Tom. Petkovič, 2 K, Al. Rižner, 160 K, Fr. Simonič 120 K, Leopold Suhač, 1 K, Jan. Vojsak 1 K, Fr. Ilešič 1 K, Jan. Čuček 1 K, J. Jartela 60 v., Katarina Ilešič 40 v., in Alojzija Leec 40 v. — Vsem blagodušnim darovalcem in častnim podpornim članom izrekamo tem potom priskrbo zahvalo ter želimo vsem srečno in veselo novo leto! Odbor.

Izkaz daril za Miklavžev večer otroškim vrtcem dr. sv. Cir. i. Metoda v Hrastniku. Darovali so p. n. gg. Neimenovan 50 K, po 30 K: Streliški in kegljarski klub, Hrastnik-Dol, Neimenovan; po 5 K: „Narodna čitalnica“, „Sl. del. podp. društvo“, Roš Ferdo, Ludvik Franja, Gnuš Ant., Veterinik Ant., Meke Iv., Koželj Urban, vesela družba pri Rošu; po 4 K: Sorčan Marija, Eržen Antonija, Stanek, Pacher Ad.; po 3 K: Umberger Milka, Gašperič Jak., Lebar Fran., Koželj Adelica, Logar Julija, Dolinšek, Podmenik Al., Pirnat Janko, Roš Miloš; po 2 K: Draksler A., Peklar Berta, Jan Julija, Strmečki, Flis Mara, Pišek Ant., Domitrovič Vinko, Sorčan Etbin, Sila Fran., Pinterič Niko; 1 K 60: Pinter Lojzka, po 1 K: Strašek Janko in Doležalek Fric. Skupaj 221 K 60 v. Nadalje so darovali sadje posestniki: J. Sovre, Ign. Štravs, M. Sušnik, Vavtikar, Josip Babič, M. Frajle, Eg. Vihar, M. Čebin in dr. Vsem plemenitim darovalcem izrekata presrečno zahvalo: Vrtnarici.

Josip Leon

krojač v Celju, Gosposka ulica 9

priporoča svojo dobro založeno trgovino izdelanih oblek vsake vrste po najnižjih cenah. Naročila po meri se izvršujejo v najkrajšem času dobro in solidno ter po nizki ceni. V zalogi imam tudi haveloke in nepremočne pelerine.

Posebej pa se še priporočam cenj. prebivalcem Trbovelj in okolice ter naznanjam, da prodajam ob vsakem plačilnem dnevu v hiši g. Plevčaka narejeno obleko ter jemljem mero za raznovrstne obleke.

Južnoštajerska hranilnica v Celju

v Narodnem domu

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure popoldne in jih obrestuje po štiri odstotke ter pripisuje vsakega pol leta h kapitalu. Rentni davek plačuje hranilnica sama ter ga ne odteguje vlagateljem. Za varnost vlog jamčijo okraji: Gornjigrad, Sevnica, Šmarje, Šoštanj in Vransko in rezervna zaklada, katera znašata vže nad 280.000 K. Zato razdeli znatne svote v občekoristne in dobrodelne namene za gori navedene okraje. Dosedaj jo dovolila za dijaške ustanove 30.000 K, za vodovodne naprave 10.000 K, za napravo potov 1500 K, različnim učnim zavodom in za ustanovitve slovenske obrtne strokovne šole 2.400 K, za podpore različnim požarnim brambam in v kmetijsko gospodarske namene nad 2.000 K, skupno tedaj nad 45.000 K.

Slovenci, poslužujte se

79 48-48

južnoštajerske hranilnice

pri nalaganju svojega denarja ali kadar nalagate denar za mladoletne ali varovance in zahtevajte pri sodiščih,

da se naloži denar za mladoletne in varovance izključno le v **južnoštajersko hranilnico.**

Razstava v Turinu. Od aprila do oktobra leta 1911. bode v proslavo 50 letnice proglašenja italijanskega kraljestva v Turinu mednarodna industrijska in obrtna razstava. Za pojasnila in tozadevne tiskovine se je obrniti na „Commissione esecutiva dell'Esposizione Internazionale nel 1911“. Torino, via Po Nro. 2. Program in klasifikacija te razstave je v pisarni trgovske in obrtne zbornice v Ljubljani na vpogled. Svojo udeležbo so že prijavile: Anglija, Francija in Belgija. Država je dovolila za to razstavo 5 milijonov lir (približno toliko kron) podpore bo pa evišala na 8 milijonov.

Slovo!

Vsem prijateljem in znancem od katerih se nisem mogel osebno posloviti pri mojem odhodu iz Celja v Gorico kličem trikratni „Živijo“!

Albin Anderwald.

Hotel pri belem volu
v Celju.

Vsem svojim čast. gostom,
prijateljem in znancem

**srečno in veselo
novo leto.**

S spoštovanjem
Jak. in Ant. Trontelj.

**Darujte družbi sv.
Cirila in Metoda!**

Naznanilo.

Vljudno naznanjam, da sem
otvorila v Celju, Rotovška ulica
št. 5, I. nadstropje

modni salon za dame.

Izurjena v vseh najmodernejših
krojih, zagotavljam čast. damam
najboljšo postrežbo ter se priporočam v blagohotno naklonjenost.

Sprejem tudi marljivo učenko.

Sidonija Schmidt,
šivilja iz Zagreba.

Vsem svojim častitim odjemnikom
želim

Veselo novo leto

ter prosim mi blagohotno izkazati
svoje zaupanje tudi v bodoče.

JOSIP HOČEVAR,
krojaški mojster v Celju.

**Trgovski
sotrudnik**

spreten manufakturst, se sprejme
v trgovino mešanega blaga Jos.
Ferenčak v Brežicah.

Predne si naročite

**obrambno
orožje**

revolver, Browningovo pištolo
ali 678 5-3

lovska puško

(daljno strelne hamerlenke in
vse obstoječe vrste), zahtevajte
prej katalog in ponudbo, katero
vam pošlje zanesljiva češko-
slovanska tvrdka

J. Nowotny v Pragi.

**Mlinski
stroji**

so zelo po ceni naprodaj in sicer:
1 par 48" nemških mlinskih kamnov z
vsemi železnimi in lesenimi deli, 1 čistilni
stroj za pšeno (griješ) „Austria“ (Hoerde
in comp.), 1 cilindar z 25 metra dolgim
vretenom s poševjem, tranem sije, 2 čistilna
cilindra, stroj za enažanje spirale, 3
železna okna, 2 m visoka, 120 m široka,
vse skoro novo. — Vprašanja

okrbništvu v Žovneku,
pošta Braslovče v Savinski dolini.

Združeni trgovci

v Savinski dolini opozarjajo slavno ob-
činstvo na ukaz graške trgovske zbornice
da je pod globo od **50—100 kron**
prepovedano dajati odjemalcem novo-
letna in druga darila.

714 3-3

**Za krčmarje in
vinske trgovce!**

Gregoričevi dediči ponujajo v nakup nad
600 hl najboljšega vina

lastnega pridelka letošnjega leta iz raznih novih
vinogradov v Halozah. — Pojasnila glede cene in
drugih pogojev daje

Milan Gregorič, posestnik, Jurovec
pošta Sv. Vid poleg Ptuja.

PTUJ, dne 13. decembra 1908.

697-8-3

Vizitke priporoča Zvezna tiskarna.

SYOJI K SYOJIM!

Edina slovenska semenska trgovina, odlikovana in strokovno
urejena, in umetno urejeno vrtnarstvo je

Alojzij Korzika v Ljubljani

ki obstoji že 34 let in si drži 460 vrst najboljših poljskih
zelenjadnih cvetličnih semen, za katerih kakovosti jamčim.
Posebno za to leto sem se založil tako, da morem vsem
zahtevam ustreči. Moja semena so vsa pri deželnem kmetij-
skem kemičnem preskuševališču preskušena. Izdelujejo se
tudi venci in šopki, sveži in suhi, kakor tudi vsi, v to stroko
spadajoči predmeti. Cenik za leto 1909. je dobiti brezplačno.

Zahtevajte povsod cenik!

Zahtevajte povsod cenik!

SYOJI K SYOJIM!

Milan Hočevar — Celje

Glavni trg št. 10

Priporoča direktno **kavo** kila po K 2.—, drugih vrst po
importirano arabsko K 2.40, 2.80, 3.20, 3.60 itd.
trikrat na teden **kavo** kila po K 2.80, 3.20 in 4.—. Fino
svežo praženo **bučovo olje**, **Ogrske salame**, **švi-**
carski sir, **carški kis**, **radajnsko**, **slatinsko** kiselko, **Galico**,
žveplo, **rafije** in **Bartelovo** kladno apno.

Premog s pečovniških jam. — Prodaja na drobno in
v celih vozovih. 263-37

Kravate

najmodernejše iz zadnje novosti in v
velikanski izbiri so ravno kar prišle.

Novo vpeljano za dame! ovrat-
nike, kravate, jabots,
pajčolane, različne rokavice in pasove,
spodnja krila, predpasnike, srajce in
drugo raznovrstno perilo.

Nadalje je za gospode velikanska zaloga ja-
grovih srajc, jopic in hlač, glace in
pletenih rokavic, nogavic, belih in pisanih srajc, raznih
modernih ovratnikov in zapestnic, spodnjih hlač, naramnic
in žepnih robcev. — Vse v najboljši kakovosti in po naj-
nižjih konkurenčnih cenah samo v trgovski hiši na debelo
in drobno

R. STERMECKI, CELJE.

Poštne pošiljatve točno in čez 20 K franko.

Krasna božična in novoletna darila.

Rafael Salmič

v „Narodnem domu“ v Celju

priporoča svojo ogromno zalogo zlatih in srebrnih ur in verižic, prstanov, uhanov, zapestnic, zaponk in priveskov z **briljanti, demanti** in drugimi žlahtnimi kameni, jedilne oprave, tabatiere, palice in nastavki v pravem in novem srebru. Salonske ure budilke in optični predmeti vse po najnižjih cenah. — Postrežba solidna in točna.

565 11-11

RUĐOLF HAVELKA

modna trgovina v Ptuj

priporoča p. n. občinstvu za jesen in zimo najnovejše blago za dame in gospode v raznih kvalitetah, kakor tudi raznovrstno platno za životno in posteljsko perilo. Nadalje nudi preproge, garniture, volnene in čipkaste zastore čevlje najboljšega izdelka za dame in gospode, dežnike, zavratnice, ovrtnike, pletene in likane srajce, ter vsakovrstno drugo v manufakturno stroko spadajoče blago po primernih cenah. — Postrežba točna in strogo solidna!

536 41-41

Kupujte narodni kolek!

Ilustrovani narodni koledar

— je ravnokar izšel in je dobiti v —

Zvezni tiskarni v Celju.

Cena: broš. K 1'—, s poštnino vred K 1'20
eleg. vezan K 1'50, s poštnino „ 1'70

za leto 1909.

Zavitke priporoča Zvezna tiskarna v Celju.

POSOJILNICA V CELJU

v lastni hiši
Narodni dom

Posojilnica uraduje
vsak dan od 9. do
12. ure dopoldne
razen **nedelje in**
praznikov.

POSOJILNICA V CELJU, ki je bila leta 1881 z neomejeno zavezo ustanovljena, šteje sedaj nad **4200** zadrušnikov, kateri imajo vsega nad **88.000 kron** vplačanih deležev ter ima sedaj nad **6 milijonov kron hranilnih vlog** in nad **340.000 kron** rezervnega zaklada.

Hranilne vloge sprejema od vsakega, ako tudi ni član zadruga ter jih obrestuje po **4 1/2 %**. Posojilnica plačuje rentni davek sama, ne da bi ga odtegnila vlagateljem. Posojila daje na osebni ali hipotekarni kredit proti **6 %**, **5 1/2 %** in **5 %** obrestovanju.

Za

Novo leto

najprimernejša, krasna **darila**, kakor cvetlične mizice, čajnike, kavo- in samovarje, fino niklasto in aluminijevo kuhinjsko posodo, umivalne garniture, drsalice, tintnike, priprave za briti, podstavke za smodke in veliko pripravnih predmetov, posebno pa izvrstne

gramofone in patefone

kakor tudi slovenske plošče dobite v trgovini z železnino

MERKUR
P. Majdič, Celje.

Darujte družbi sv. Cirila in Metoda.

IVAN RAVNIKAR, Celje

Telefon št. 17. Graška cesta št. 21. Telefon št. 17.

Trgovina s špecerijskim blagom, deželnimi pridelki in raznimi suhimi in oljnatimi barvami.

Priporoča svojo veliko zalogo kineškega, ruskega in ceylonskega čaja; naravnost importiranega jamajke ruma in konjaka; vseh vrst namiznega in zdravilnega vina.

Velika zaloga kave najrazličnejše kakovosti, surove kakor vsak teden 183 štirikrat sveže žgane. 41

Nanovo sem vpeljal raznovrstno pecivo za čaj, imperijalski in savinski sir kakor tudi pristne kranjske klobase in vsak dan sveže surove čajno maslo, sardine, morske postrvi v olju ter razne druge delikatese. Za božične praznike še posebno priporočam razne vrste južnega sadja in pristno strd.

Bogata zaloga stearinskih, voščenih, nagrobnih in božičnih sveč. Svinjerejce opozarjam na „Lucullus“, s katerim najhitreje in najceneje zredijo svoje prašiče.

Na drobno in debelo. Poštna naročila se izvršujejo solidno in vestno.